

**POZITYVIOS TĖVYSTĖS
PROGRAMA:
DALYVIŲ APKLAUSOS
REZULTATAI**

2024 m. rugsėjis
Vilnius, Lietuva

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai

2024 m. rugsėjis – Lietuva

Gelbėkit vaikus

Turinys

Įžanga	2
Apklausos organizavimas ir apimtis	3
Demografinės ir kitos respondentų charakteristikos	4
Apklausos rezultatai	5
Požiūris į bausmes vaikams	5
Taikomi vaikų drausminimo metodai	8
Susitarimai namuose	16
Tėvų / globėjų ir vaikų bendravimas	18
Tėvų / globėjų savijauta	20
Programos vertinimas	24
Išvados	25
Priedai	28

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai

2024 m. rugsėjis – Lietuva

Gelbėkit vaikus

Ižanga

- ✓ Šioje ataskaitoje pateikiami Pozityvios tėvystės programos kokybės vertinimo tyrimo rezultatai. Tyrimo tikslas buvo įvertinti, ar ši programa padeda tėvams praktiškai naudoti įgytas žinias ir įgūdžius auklėjant savo vaikus. Buvo siekiama išsiaiškinti, kaip efektyviai programa skatina pozityvų požiūrį į tėvystę, stiprina tėvų ir vaikų tarpusavio ryšį bei gerina bendrą šeimos gerovę.
- ✓ Tyrimo metu respondentai buvo kviečiami dalyvauti apklausoje ir pateikti savo nuomonę, susijusią su dalyvavimu Pozityvios tėvystės programoje. Gauti atsakymai padės suprasti, ar programa veiksmingai prisideda prie tėvų įgūdžių ugdymo bei suteiks kitų vertingų įžvalgų.

Apklausos organizavimas ir apimtis

- ✓ Respondentų buvo prašoma užpildyti popierinę anketą prieš prasidedant programos mokymams bei jiems pasibaigus.
- ✓ Dalyvavimas apklausoje buvo savanoriškas ir anoniminis – kiekvienas respondentas pasirinko slapyvardį, kuris leido susieti pirminę anketą su anketa, pildytą programai pasibaigus.
- ✓ Pradinę anketą viso užpildė 247 respondentai, baigiamąją – 213, tačiau analizuojami buvo tik tų respondentų atsakymai, kurie užpildė abi anketas. Tokių buvo 204.
- ✓ Tyrime dalyvavo 25 programos mokymų grupių dalyviai iš 16 savivaldybių.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai

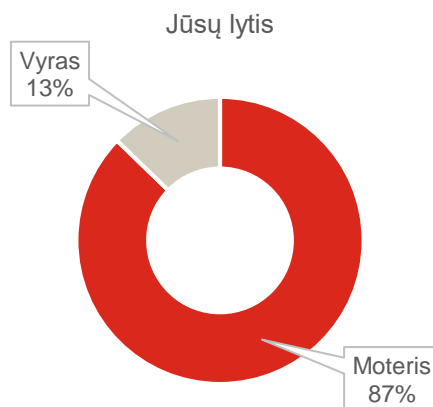
2024 m. rugsėjis – Lietuva

Demografinės ir kitos respondentų charakteristikos

- ✓ Daugiausiai respondentų sudarė Ignalinos r. (14 %), Jonavos r. (13 %) bei Panevėžio m. (9 %) savivaldybių gyventojai (žr. 1 –ąjį priedą).

1 grafikas: respondentai pagal lytį (n=204)

- ✓ Didžioji dalis (87 %) respondentų nurodė esančios moterys, likę 13 % — vyrai.
- ✓ Didžiausia dalis respondentų buvo 25-44 m. amžiaus (73 %) bei 45-64 m. amžiaus (21 %). Detalesnė informacija – 2 – ajame priede.
- ✓ Dažniausias vaikų skaičius tarp apklaustų šeimų – 2 (41 %) arba 1 vaikas (31 %).

2 grafikas: respondentų auginamų vaikų skaičius (n=196)

- ✓ 93 % respondentų buvo vienas iš vaiko tėvų, likę 7 % turėjo kitą ryšį su vaiku.
- ✓ Daugiau nei pusė respondentų turi vidurinį arba profesinį išsilavinimą (55 %), kiek mažiau nei trečdalis turi aukštąjį išsilavinimą (29 %). Likusieji nurodė turintys nebaigtą vidurinį išsilavinimą (16 %).

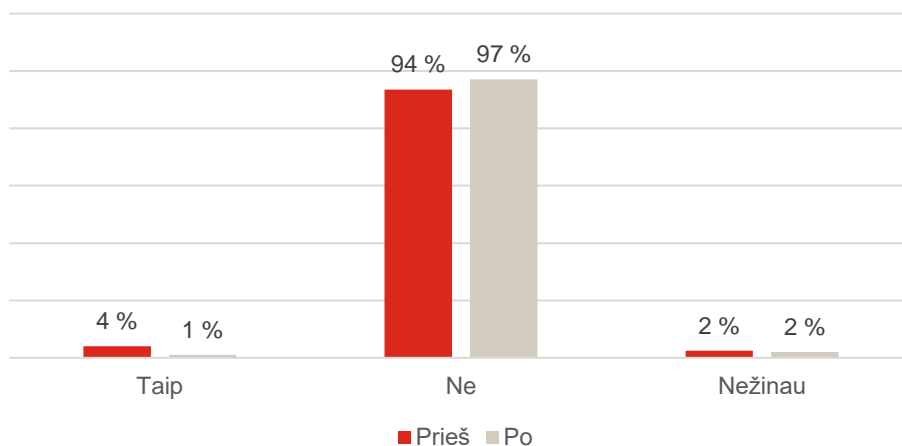
Apklausos rezultatai

Požiūris į bausmes vaikams

- ✓ Respondentai buvo prašomi įvertinti įvairius teiginius, susijusius su bausmių naudojimu auklėjant vaikus.
- ✓ Tik nedidelė dalis apklausoje dalyvavusių programos dalyvių mano, kad fizinės bausmės yra tinkama vaikų auklėjimo priemonė. Po Pozityvios tėvystės programos taip manančių sumažėjo nuo 4 % iki 1 %.

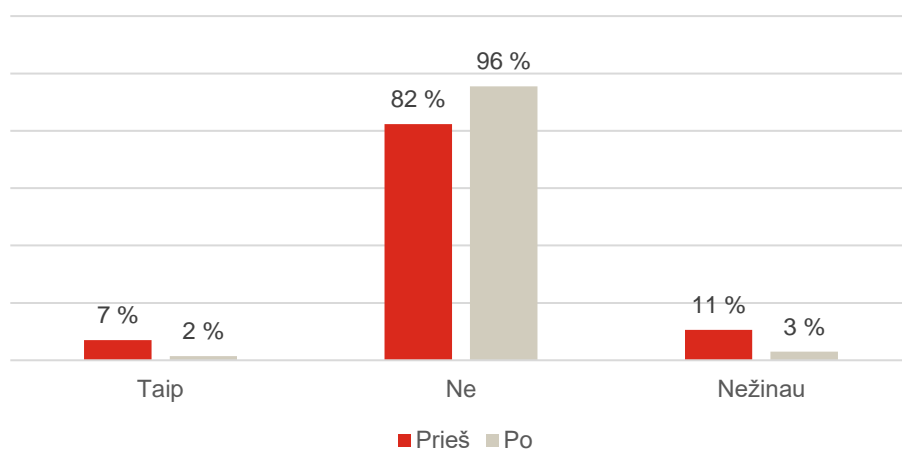
3 grafikas: respondentų nuomonė apie būtinybę naudoti fizinės bausmes (n=201; n=202)

Norint tinkamai išauklėti vaiką būtina naudoti fizinės bausmes –
pliaukštelėti, papurtyti ar suduoti.

4 grafikas: respondentų nuomonė apie vaiko žeminimą kaip auklėjimo priemonę (n=198; n=200)

Norint tinkamai išauklėti vaiką būtina jį sugėdinti, pagąsdinti ar
sumenkinti.

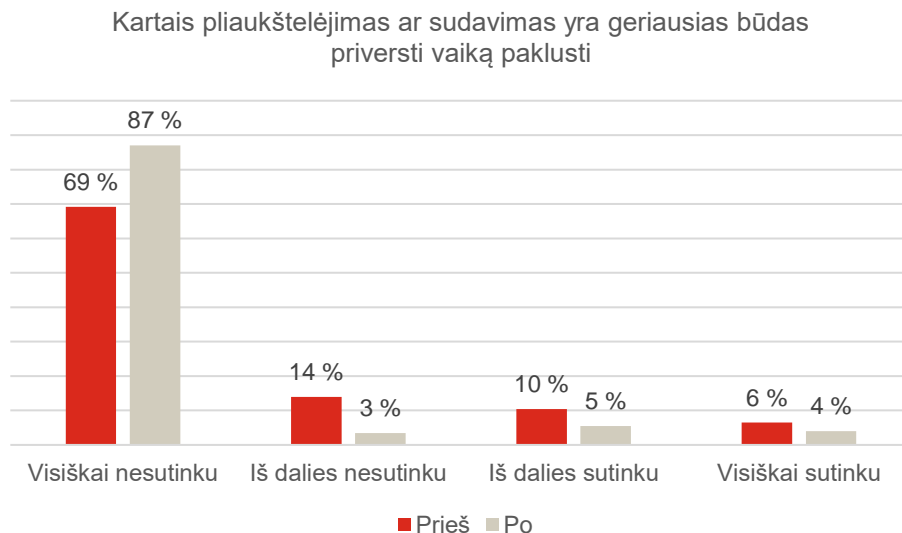

- ✓ Dauguma respondentų mano, jog fizinės bausmės nėra paveiki vaiko drausminimo priemonė: prieš programą taip nurodė 83 % dalyvių, po programos – 90 %.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

5 grafikas: respondentų požiūris į fizinių bausmių poveikumą (n=201; n=201)

- ✓ Matyti reikšmingas tėvų požiūrio į bausmių poveikį vaikų elgesiui pokytis. Programai pasibaigus, dalyvių manančių, kad fizinės bausmės gali padėti vaikams neišlepti, sumažėjo nuo 39 % iki 20 %.

6 grafikas: respondentų požiūris į fizinių bausmių naudojimo ir vaikų elgesio sąsajas (n=198; n=200)

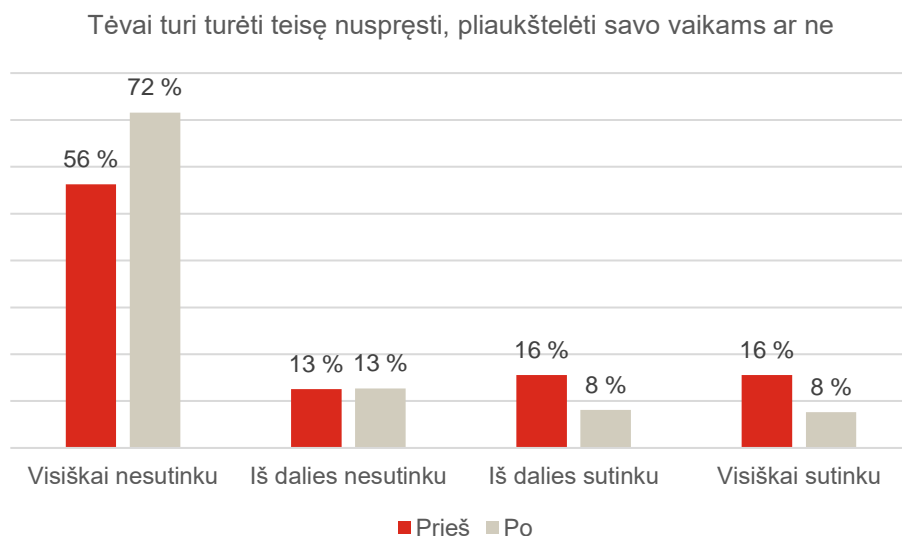

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

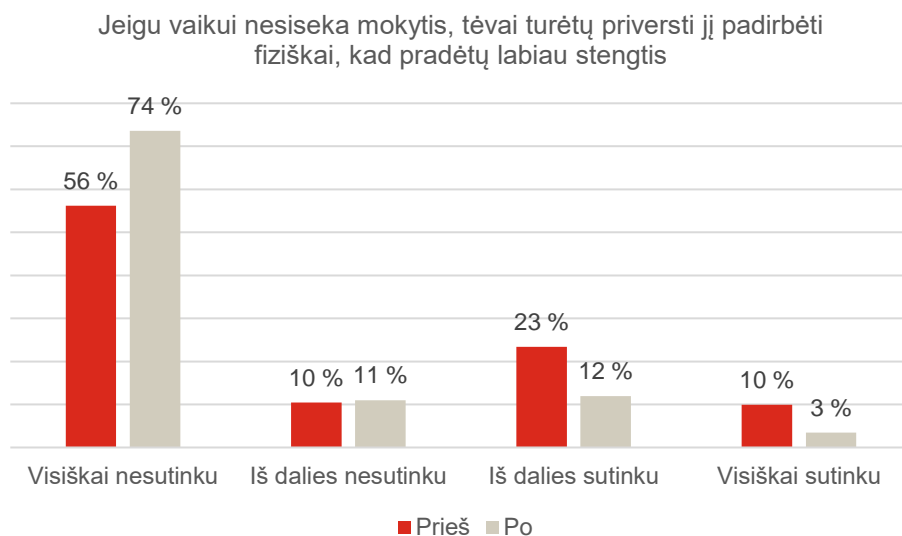
- ✓ Po programos reikšmingai sumažėjo dalis dalyvių, manančių, jog tėvai turi teisę patys nuspręsti dėl fizinių bausmių naudojimo – nuo 32 % iki 16 %.

7 grafikas: respondentų požiūris į tėvų teisę spręsti dėl fizinių bausmių naudojimo (n=199; n=197)

- ✓ Programa padarė akivaizdžią įtaką ir dalyvių požiūriui į fizinį darbą kaip būdą vaikams pagerinti akademinius pasiekimus. Manančių, kad fizinis darbas galėtų priversti vaiką labiau stengtis mokykloje ar kitoje švietimo įstaigoje, sumažėjo nuo 33 % iki 15 %.

8 grafikas: respondentų požiūris į fizinio darbo ir mokymosi pasiekimų sąsajas (n=201; n=201)

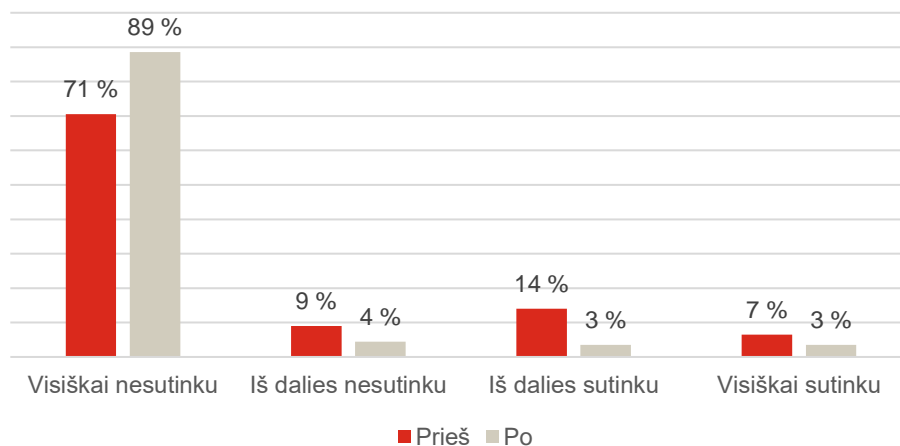
Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

- ✓ Tik nedidelė dalis respondentų programos pradžioje nurodė manantys, jog fizinės bausmės gali būti naudojamos kaip efektyvi pavojingo vaikų elgesio prevencijos priemonė (21 %). Programai pasibaigus ši dalis sumažėjo iki 6 %.

9 grafikas: respondentų požiūris į fizinės bausmės kaip pavojingo elgesio prevencijos priemonę (n=200; n=201)

Verta pliaukštelėti penkiametei per užpakalį, kai ji daro kažką pavojingo

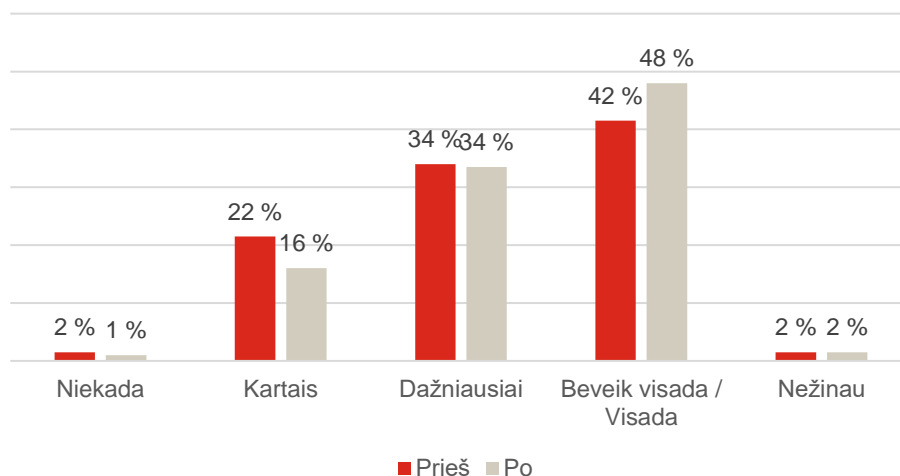

Taikomi vaikų drausminimo metodai

- ✓ Respondentų buvo prašoma nurodyti, kaip dažnai jie taikė nurodytus drausminimo metodus per pastarąjį mėnesį, kaip dažnai atsižvelgė į vaiko raidos ypatumus ir kaip bandė spręsti konfliktus.
- ✓ Programa padarė įtaką dalyvių požiūriui į būtinybę išklausti vaiko nuomonę, kai šeima dėl ko nors nesutaria. Respondentų, teigiančių, jog dažniausiai, beveik visada arba visada išklauso vaiko nuomonę, dalis padidėjo nuo 76 % iki 82 %.

10 grafikas: ar dažnai respondentai išklauso vaikų nuomonę (n=200; n=200)

Išklausėte vaiko nuomonę, kai dėl ko nors nesutarėte

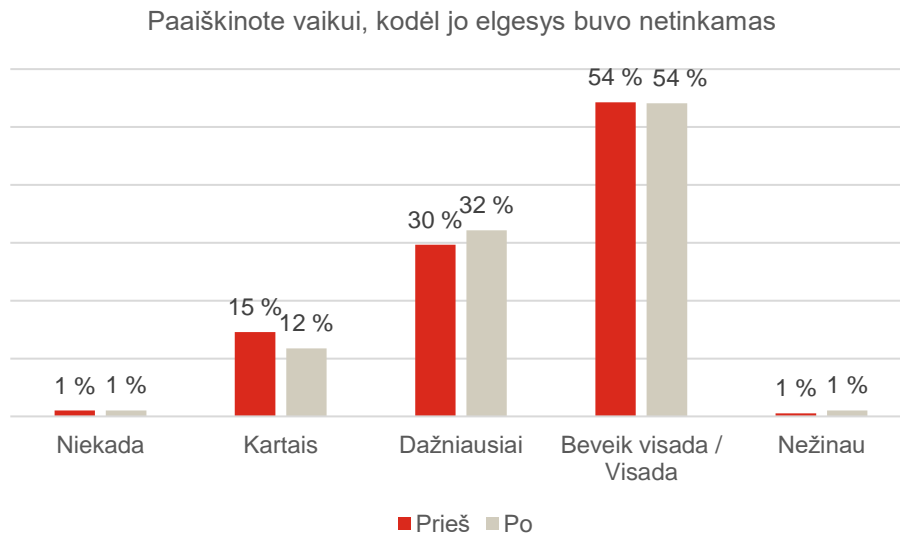

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

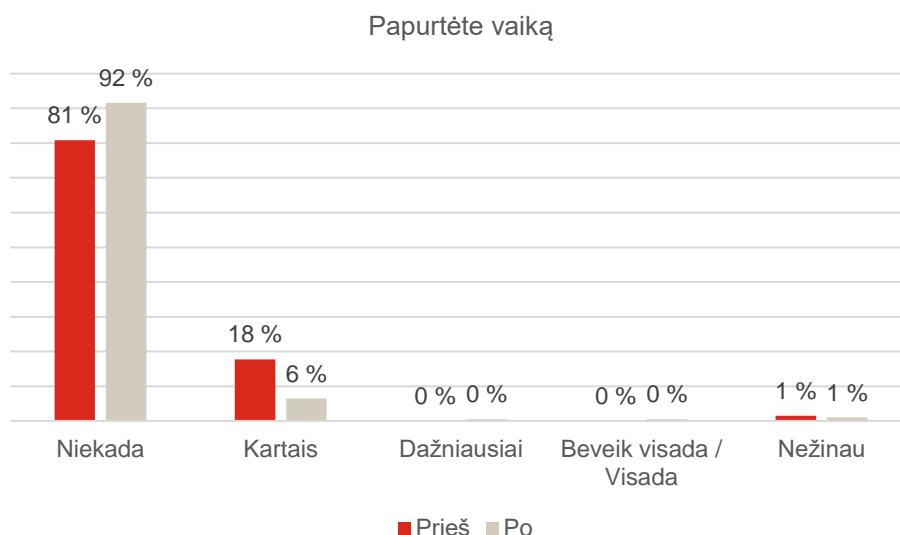
- ✓ Respondentų taip pat buvo klausiama, kaip dažnai jie paaškina vaikui priežastis, kodėl jo elgesys buvo netinkamas. Programos pradžioje tai darantys nurodė didžioji dalis dalyvių: dažniausiai tai daro 30 %, beveik visada / visada - 54 %. Po programos buvo pastebimas nežymus teigiamas pokytis – dažniausiai paaškinančių vaikui, kodėl jo elgesys buvo netinkamas, dalyvių dalis padidėjo iki 32 %.

11 grafikas: ar dažnai respondentai paaškino vaikui, kodėl jo elgesys buvo netinkamas (n=199; n=196)

- ✓ Respondentų buvo klausiama, kaip dažnai jie purtė savo vaiką. Jų pateikti atsakymai sutapo su anksčiau apklausoje išsakytu nepritarimu fizinių bausmių naudojimui bendrai: niekada nepurtantys savo vaiko programos pradžioje nurodė 81 %, pabaigoje – 92 %.

12 grafikas: ar dažnai respondentai purtė vaiką (n=203; n=202)

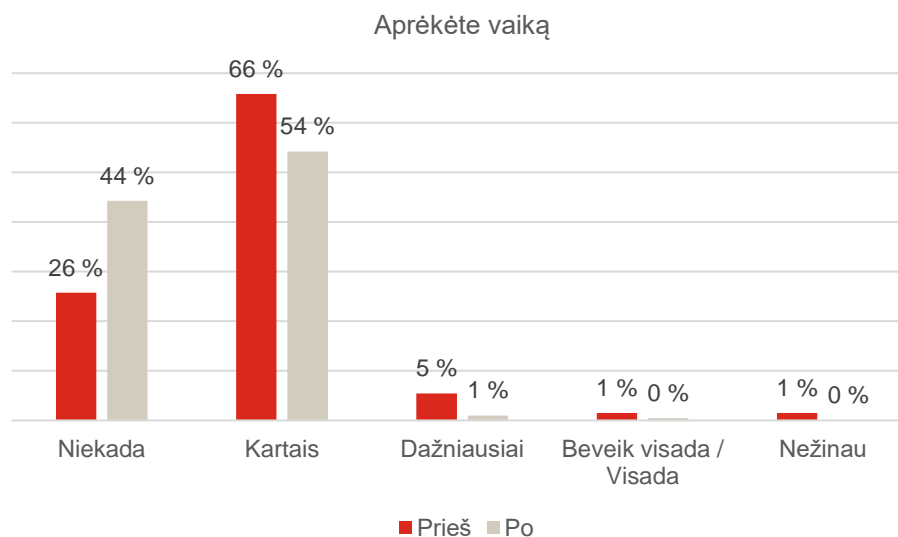

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

- ✓ Du trečdaliai respondentų programos pradžioje pripažino, jog kartais aprėkia savo vaiką (66 %). Niekada to nedarantys nurodė tik 26 %. Apklausoje nebuvo teiraujama, ar kartkartėmis rėkdami ant savo vaikų respondentai tai daro sąmoningai, ar, tarkime, nesuvaldę savo emocijų. Tik nedidelė respondentų dalis nurodė naudojantys rėkimą sistemingai - dažniausiai arba beveik visada / visada (programos pradžioje atitinkamai 5 % ir 1 %, jai pasibaigus - 1 % ir 0 %).
- ✓ Visgi programai pasibaigus buvo pastebimas teigiamas pokytis: nurodžiusių, jog niekada nerėkia ant vaikų, respondentų dalis padidėjo 18 %.

13 grafikas: ar dažnai respondentai aprėkė vaiką (n=202; n=201)

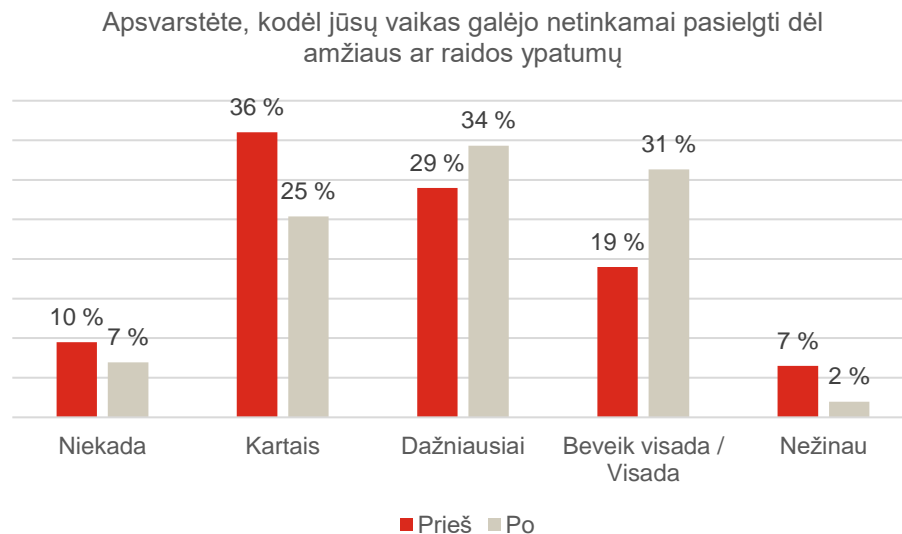

- ✓ Paklausti apie empatišką reagavimą į netinkamą vaiko elgesį, tik nedidelė dalis respondentų nurodė niekada neatsižvelgiantys į vaiko raidos etapą vertindami jo elgesį: prieš programą – 10 %, jai pasibaigus – 7 %. Taip pat nedidelė dalis neturėjo tvirtos nuomonės: atitinkamai 7 % ir 2%.
- ✓ Programa padarė teigiamą įtaką likusios respondentų dalies nuomonei. Dažniausiai atsižvelgiančių į vaiko raidos ypatumus padaugėjo 5 %, o beveik visada / visada – 12 %.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

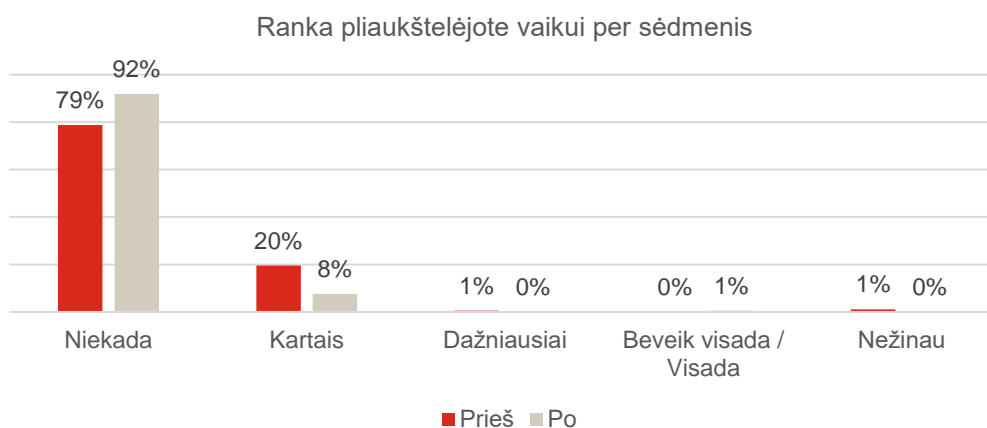

14 grafikas: ar dažnai respondentai atsižvelgė į vaiko raidos ypatumus (n=200; n=200)

- ✓ Respondentų atsakymai į klausimus apie tai, kaip dažnai jie naudoja įvairias fizines bausmes, atspindi jau anksčiau aptartą jų požiūrį į fizines bausmes bendrai.
- ✓ Programos pradžioje 79 % apklausos dalyvių nurodė niekada nesuduodantys ranka vaikui per sėdmenis, programai pasibaigus tokių respondentų buvo didžioji dauguma – 92 %.

15 grafikas: ar dažnai respondentai pliaukštelėjo vaikui per sėdmenis (n=203; n=203)

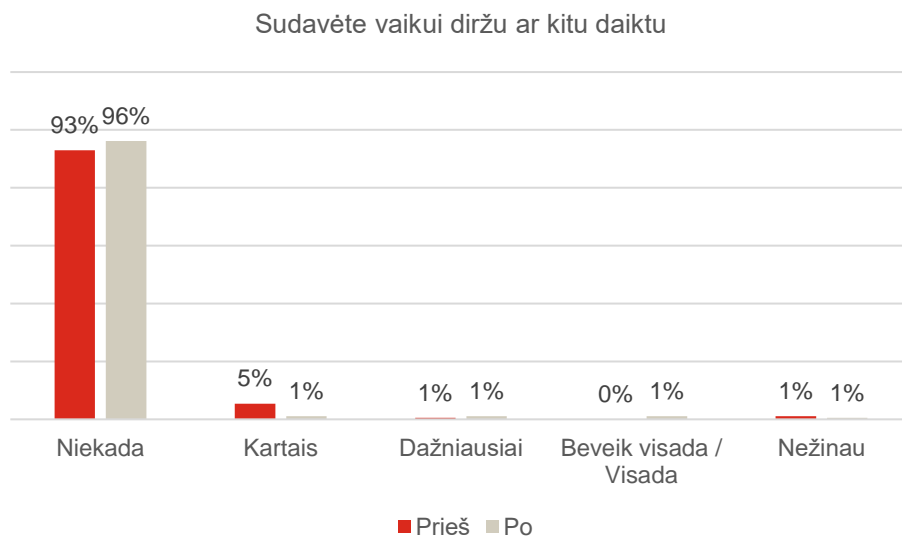

- ✓ Respondentų atsakymai apie sudavimą vaikui diržu ar kitu daiktu kaip auklėjimo priemonę parodo kone vienalytį vaizdą: prieš programą 93 % dalyvių nurodė niekada to nedarantys, po programos tokių atsakymų buvo 96 %.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

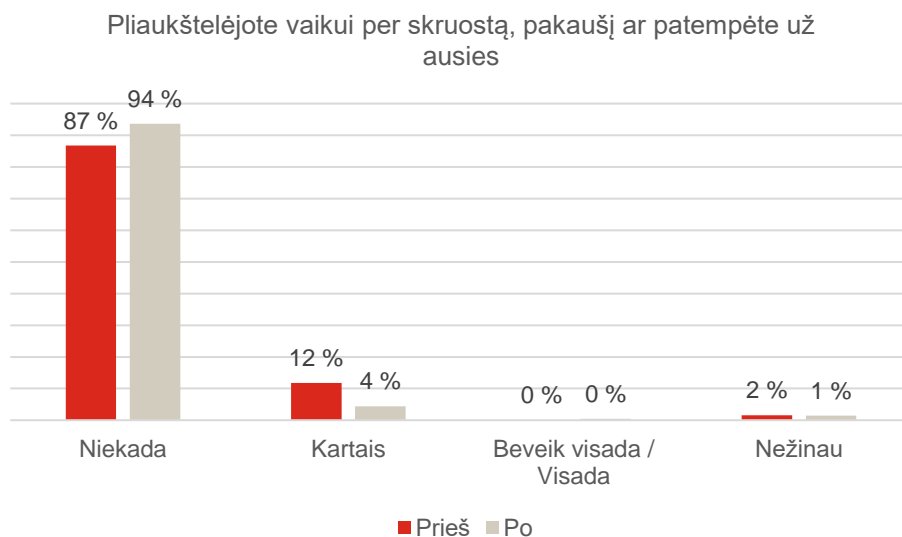

16 grafikas: ar dažnai respondentai sudavė vaikui kokių nors daiktų (n=203; n=202)

- ✓ Didžioji dauguma respondentų niekada nepliaukšteli vaikui ar netempia už ausies: prieš programą taip tvirtino 87 %, po – 94 %.

17 grafikas: ar dažnai respondentai pliaukštelėjo vaikui per skruostą, ausį ar patempė už ausies (n=196; n=203)

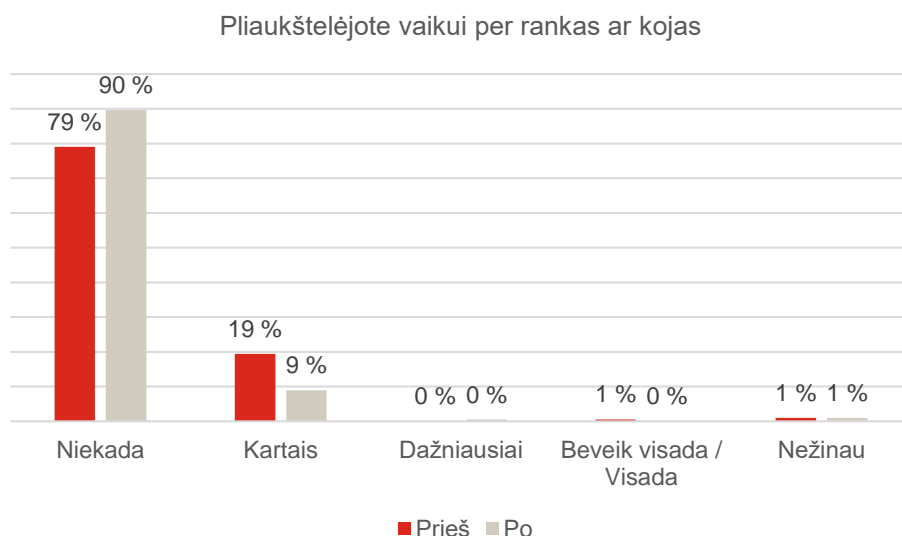

- ✓ Panaši dalis respondentų niekada nepliaukšteli vaikui per rankas ar kojas: programos pradžioje taip teigė 79 %, jos pabaigoje – 90 %.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

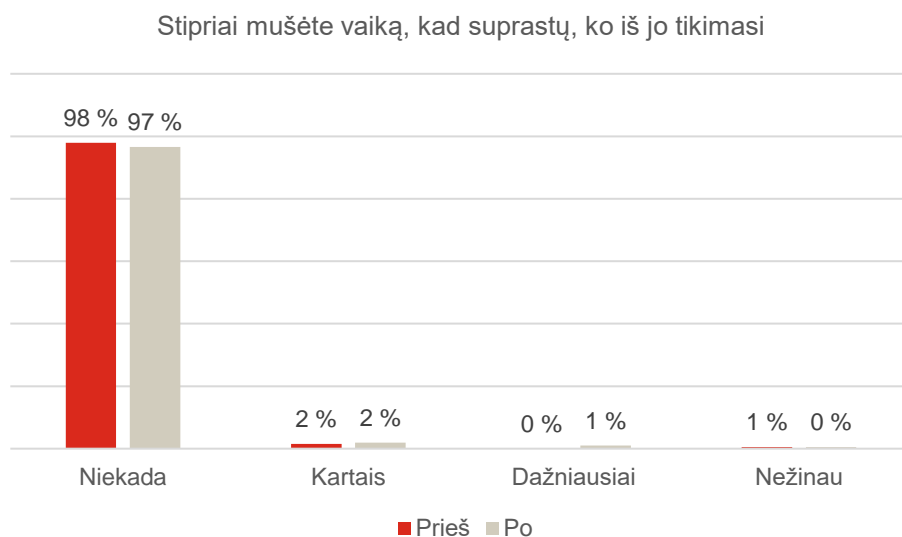

18 grafikas: ar dažnai respondentai pliaukštelėjo vaikui per rankas ar kojas (n=196; n=202)

- ✓ Galiausiai, beveik visi respondentai nurodė, kad niekada stipriai nemuša vaiko: prieš programą taip teigė 98 %, po – 97 %. Programos pradžioje kitus atsakymus į šį klausimą pasirinko keturi respondentai, o jos pabaigoje – penki.

19 grafikas: ar dažnai respondentai stipriai mušė vaiką (n=196; n=203)

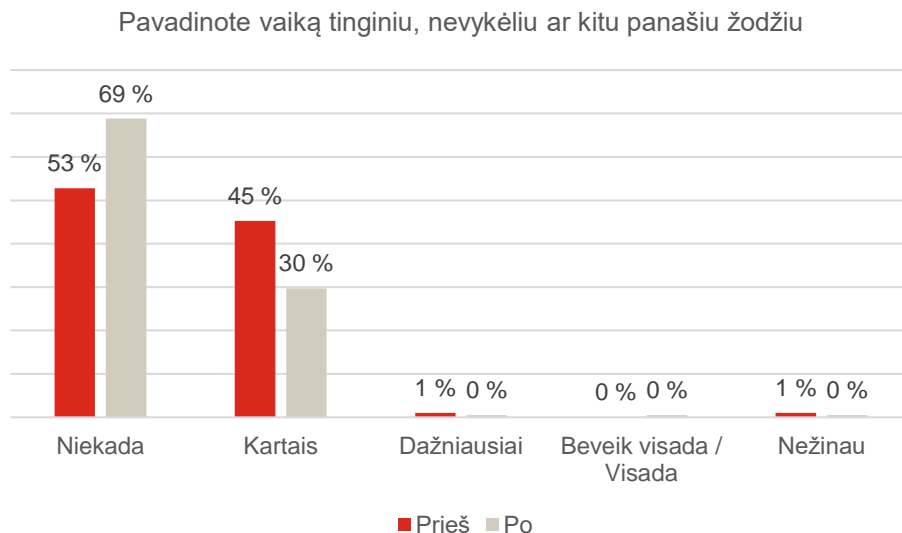
- ✓ Apklausoje respondentų taipogi buvo teirujamasi kaip dažnai jie naudoja vaiko žeminimą kaip auklėjimo priemonę. Respondentų požiūris į tai nebuvo vienareikšmis, tačiau programa padarė teigiamą postūmį.
- ✓ Programos pradžioje 53 % dalyvių nurodė niekada nevadinantys vaiko tinginiu ar kitu žeminančiu žodžiu, kartais tai darantys nurodė 45 %. Programai pasibaigus to niekada nedarančių padaugėjo 16 %, darančių kartais – sumažėjo 15 %.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

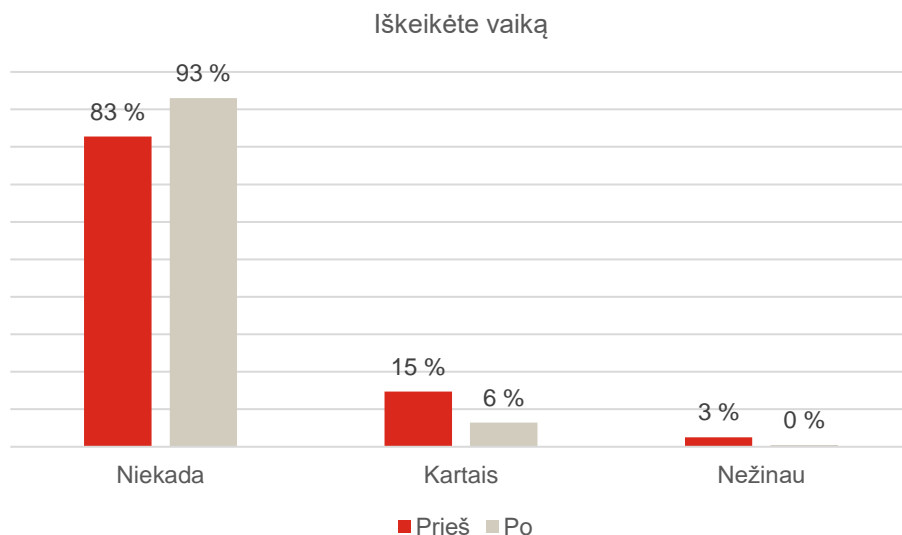
Gelbėkit vaikus

20 grafikas: ar dažnai respondentai pavadino vaiką žeminančiu žodžiu (n=201; n=202)

- ✓ Programos metu pakito ir dalyvių požiūris į vaiko iškeikimą: nurodžiusių, kad niekada to nedaro, padaugėjo dešimtadaliu iki 93 %.

21 grafikas: ar dažnai respondentai keikė vaiką (n=197; n=201)

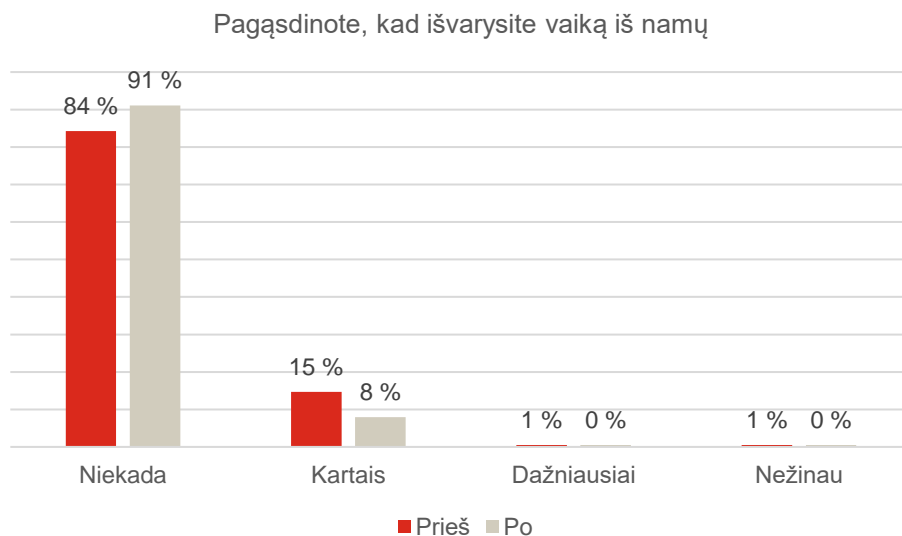
- ✓ Gąsdinimas, kad vaikas bus išvartytas iš namų, didžiosios daugumos respondentų buvo vertinamas neigiamai: programos pradžioje niekada to nedarantys teigė 84 %, o programos pabaigoje – 91 %.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

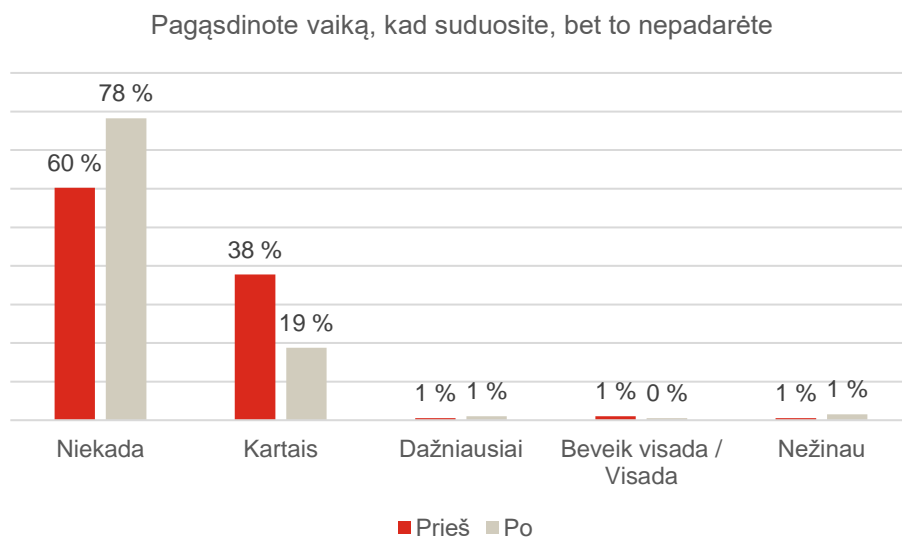
Gelbėkit vaikus

22 grafikas: ar dažnai respondentai pagąsdino vaiką, kad išvargs iš namų (n=197; n=202)

- ✓ Kiek mažesnė dalis dalyvių nurodė niekada nepagąsdinę vaiko, jog jam suduos. Visgi programos pabaigoje tokių atsakymų padaugėjo beveik penktadaliu iki 78 %.

23 grafikas: ar dažnai respondentai pagąsdino vaiką, kad suduos (n=196; n=202)

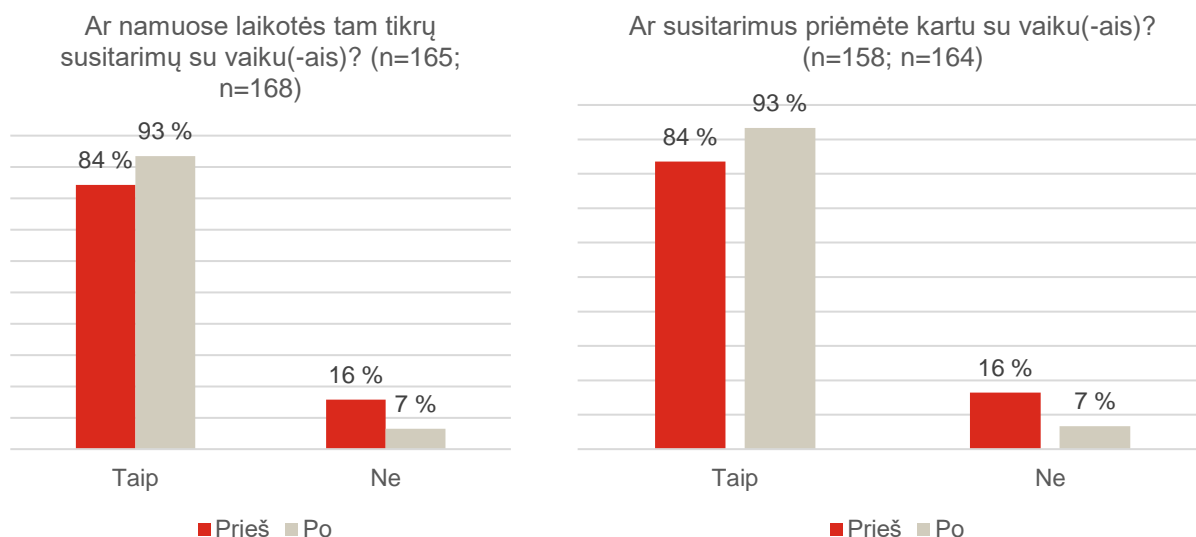
Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

Susitarimai namuose

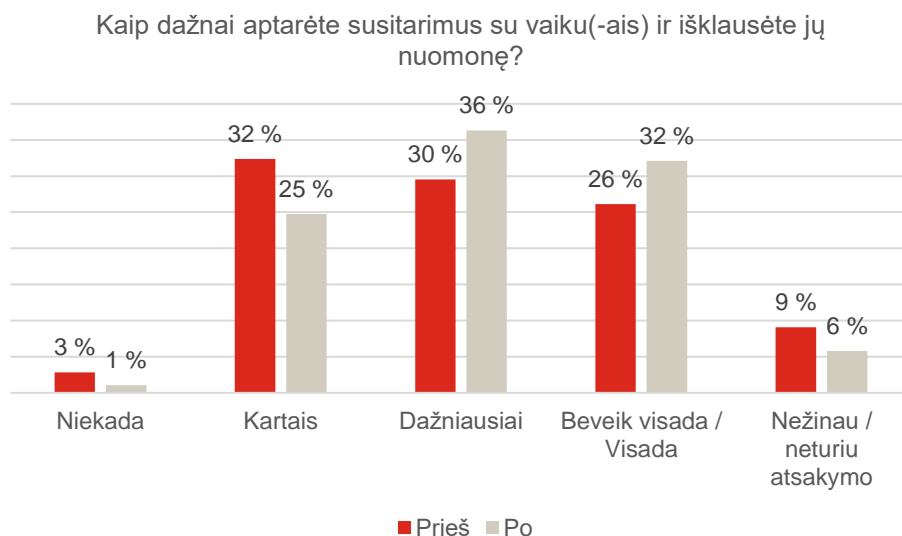
- ✓ Respondentų buvo prašoma nurodyti, ar jie namuose laikosi kokių nors susitarimų su vaikais.
- ✓ Didžioji dauguma respondentų nurodė besilaikantys susitarimų su vaiku namuose, kurie buvo priimti kartu su jais: prieš programą taip nurodė 84 % dalyvių, o jai pasibaigus – 93 %.

24 grafikas: respondentų susitarimai su vaikais

- ✓ Apklausa rodo, jog priimti susitarimai nėra visada aptariamai su vaikais, norint išgirsti jų nuomonę. Prieš programą visada taip darantys nurodė tik 26 %, o po jos – 32 %.

25 grafikas: ar dažnai respondentai aptarė susitarimus su vaikais (n=176; n=190)

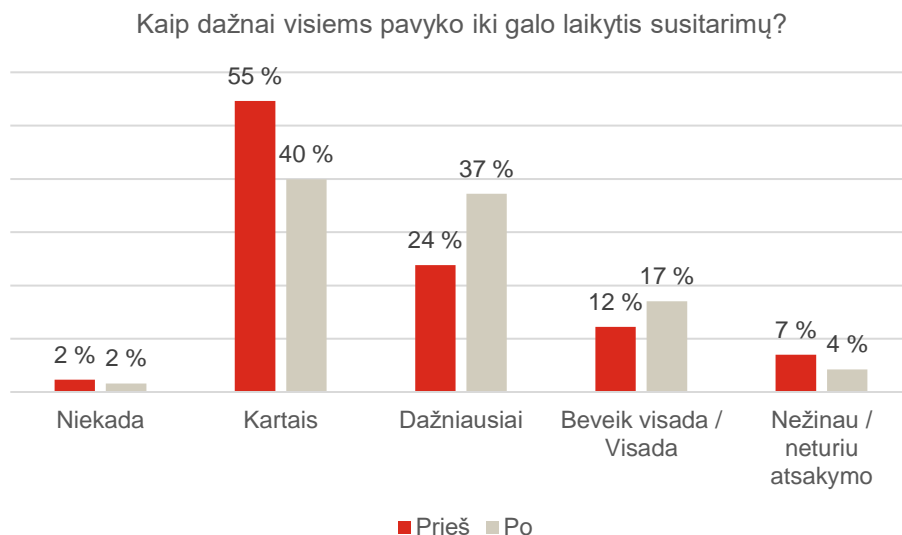

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

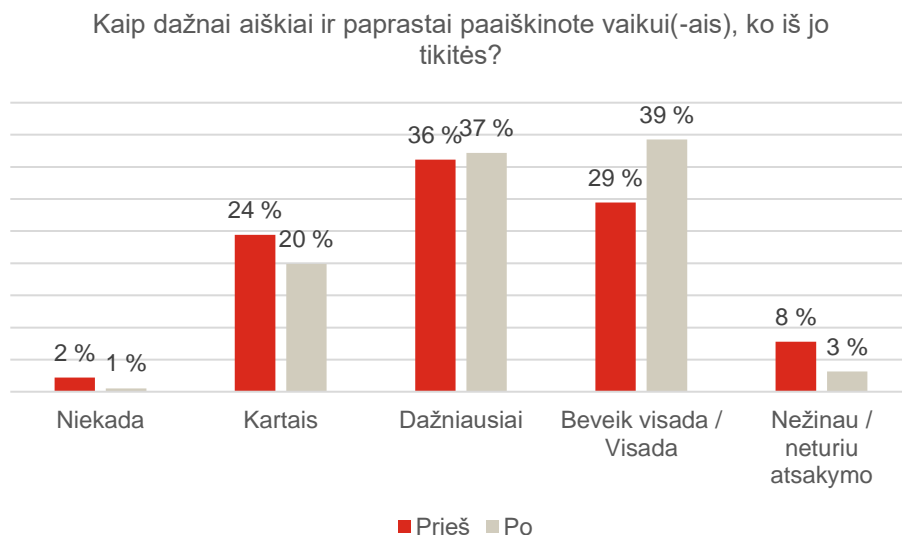
- ✓ Anot apklausos respondentų, laikytis priimtų susitarimų nėra lengva. Tik nedidelė dalis dalyvių (12 %) prieš programą nurodė, jog jiems beveik visada arba visada pavyksta jų laikytis. Programai pasibaigus tokių atsakymų pagausėjo 5 %. Dauguma nurodė, kad susitarimų pavyksta laikytis tik kartais.

26 grafikas: ar dažnai respondentų šeimoms pavyko laikytis susitarimų (n=172; n=188)

- ✓ Prieš programą tik trečdalis respondentų nurodė, jog beveik visada ar visada aiškiai išsako savo lūkesčius vaikui (29 %). Po programos tokie atsakymai sudarė 39 %. Dauguma dalyvių teigė dažniausiai aiškiai išsakantys savo lūkesčius – atitinkamai 36 % ir 37 %.

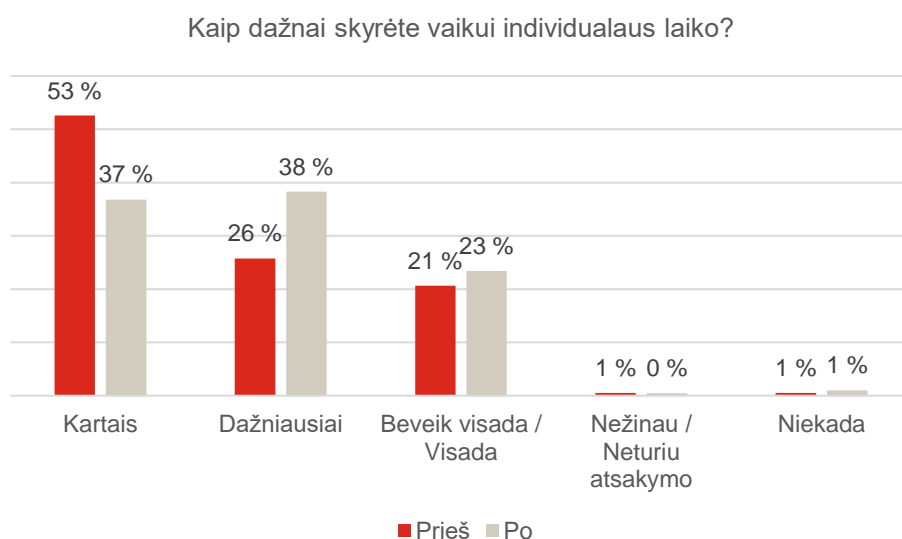
27 grafikas: ar dažnai respondentai aiškiai išsakė vaikui savo lūkesčius (n=180; n=191)

Tėvų / globėjų ir vaikų bendravimas

- ✓ Respondentų buvo prašoma įvertinti teiginius, apibūdinančius jų bei vaikų bendravimą per pastarąjį mėnesį.
- ✓ Dauguma respondentų nurodė tik kartais skiriantys vaikui individualaus dėmesio: prieš programą tokie atsakymai sudarė 53 %, po jos – 37 %. Nemaža dalis programos dalyvių nurodė tai darantys dažniausiai – atitinkamai 26 % ir 38 %.

28 grafikas: ar dažnai respondentai skyrė vaikui individualaus laiko (n=188; n=196)

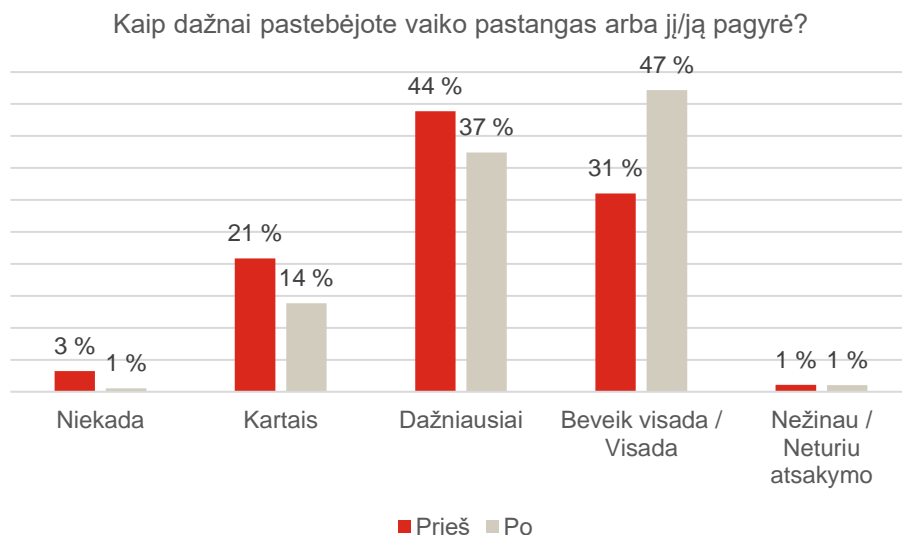

- ✓ Didžioji dauguma programos dalyvių dažniausiai arba beveik visada / visada pastebi vaiko pastangas. Nors programos pabaigoje 7 % sumažėjo teigusių, jog tai daro dažniausiai, 16 % padaugėjo beveik visada arba visada pastebinčių vaiko pastangas.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

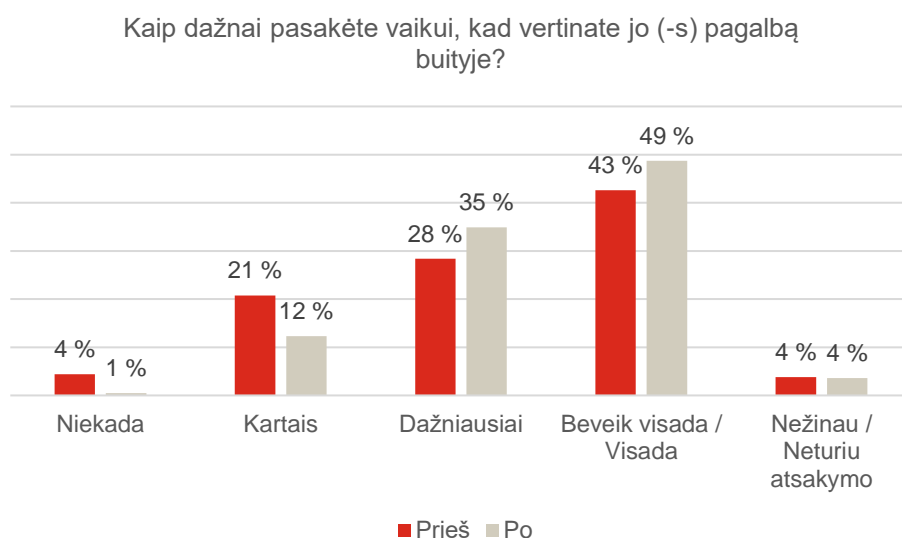

29 grafikas: ar dažnai respondentai pagyrė vaiko pastangas (n=187; n=195)

- ✓ Dauguma apklausoje dalyvavusių tėvų / globėjų (ar kitą santykį su vaiku turinčių asmenų) teigė beveik visada arba visada pasakantys vaikui, jog vertina jo pagalbą buityje: programos pradžioje taip teigė 43 %, o pabaigoje – 49 %.

30 grafikas: ar dažnai respondentai sakė vaikui vertiną jo (-s) pagalbą (n=183; n=195)

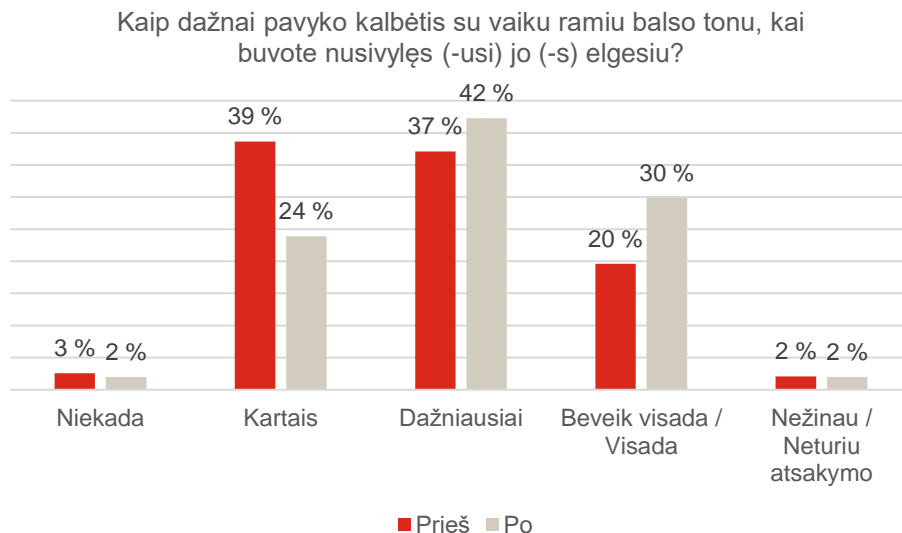

- ✓ Programos dalyviai dažniausiai geba išlaikyti ramų balso toną kalbėdami su vaiku, net jei yra nusivylę jo elgesiu: prieš programą taip teigė 37 %, o po jos – 42 %. Visgi reikšminga respondentų dalis nurodė, jog tai pavyksta tik kartais – atitinkamai 39 % ir 24 %.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

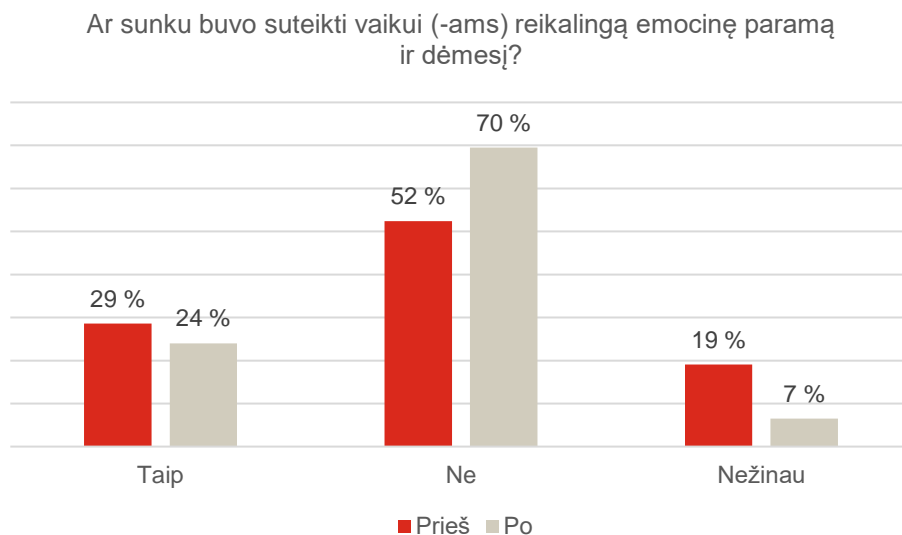
31 grafikas: ar dažnai respondentai išlaikė ramų balso toną, kai buvo nusivylę vaiko elgesiu (n=191; n=197)

Tėvų / globėjų savijauta

- ✓ Respondentų buvo prašoma įvertinti savo savijautą per pastarąjį mėnesį ir patiriamus iššūkius.
- ✓ Dauguma respondentų teigė, jog jiems nebuvo sunku suteikti vaikams reikalingą emocinę paramą: prieš programą taip nurodė 52 %, o po jos – 70 %.

32 grafikas: respondentų pajėgumas suteikti vaikams reikalingą emocinę paramą (n=189; n=200)

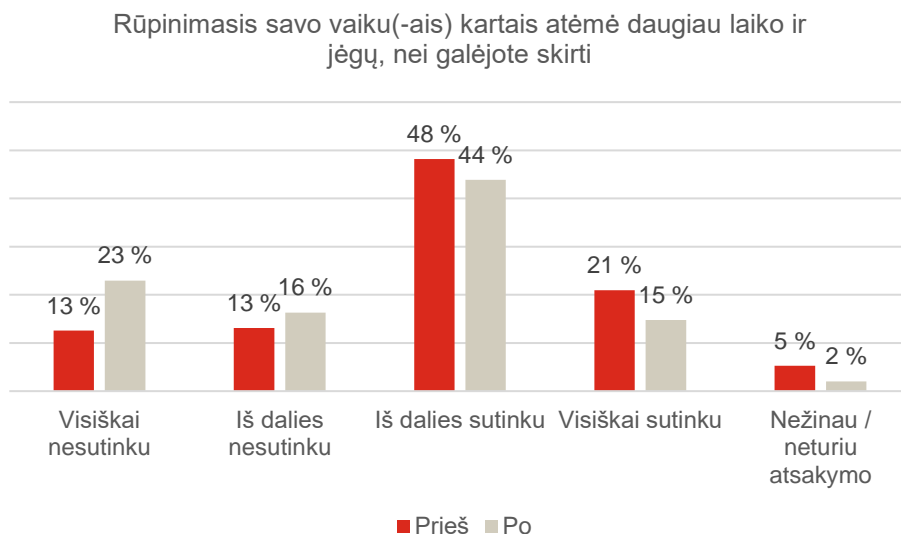
- ✓ Visgi didžioji dalis programos dalyvių sutiko, jog rūpinimasis vaikais kartais atima daugiau laiko, nei jie yra pajėgūs skirti. Dauguma respondentų su tuo sutiko iš dalies (prieš programą 48 %, po – 44 %), o reikšminga dalis sutiko visiškai (atitinkamai 21 % ir 15 %).

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

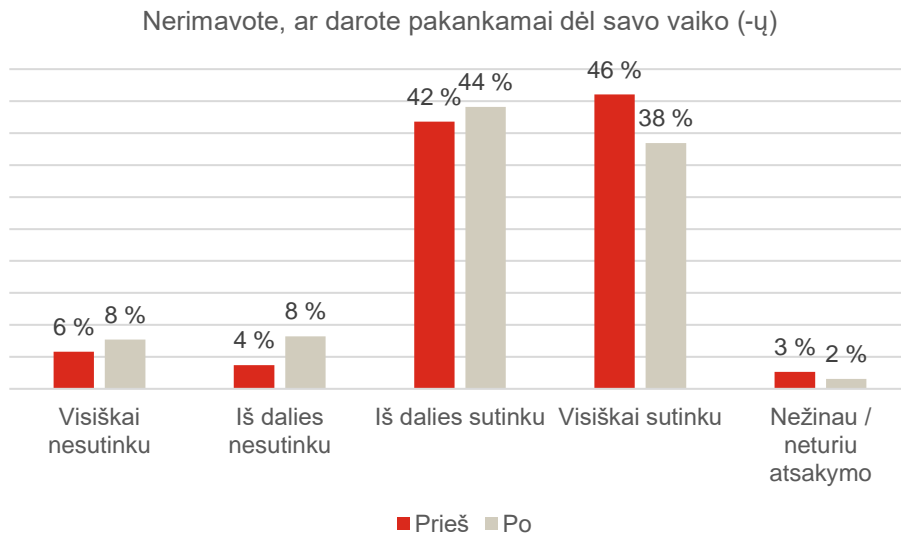
- ✓ Įdomu tai, jog pilnai ar iš dalies sutinkančių su minėtu teiginiu dalyvių dalis po programos sumažėjo dešimtadaliu.

33 grafikas: respondentų pajėgumas rūpintis vaikams (n=191; n=196)

- ✓ Didžioji dalis respondentų nurodė nerimaujantį dėl to, ar pakankamai stengiasi dėl savo vaikų. Programos pradžioje 42 % iš dalies sutiko nerimaujantys, visiškai sutiko 46 %. Programos pabaigoje iš dalies sutinkančių padaugėjo 2 %, o visiškai sutinkančių sumažėjo 8 %.

34 grafikas: respondentų nerimas dėl vaikų priežiūros (n=189; n=195)

- ✓ Paklausti apie tai, ar rūpinimasis vaikais yra pagrindinis jų streso šaltinis, dauguma respondentų teigė visiškai nesutinkantį: prieš programą tokie atsakymai sudarė 31 %, o po programos – 34 %. Visgi panašaus

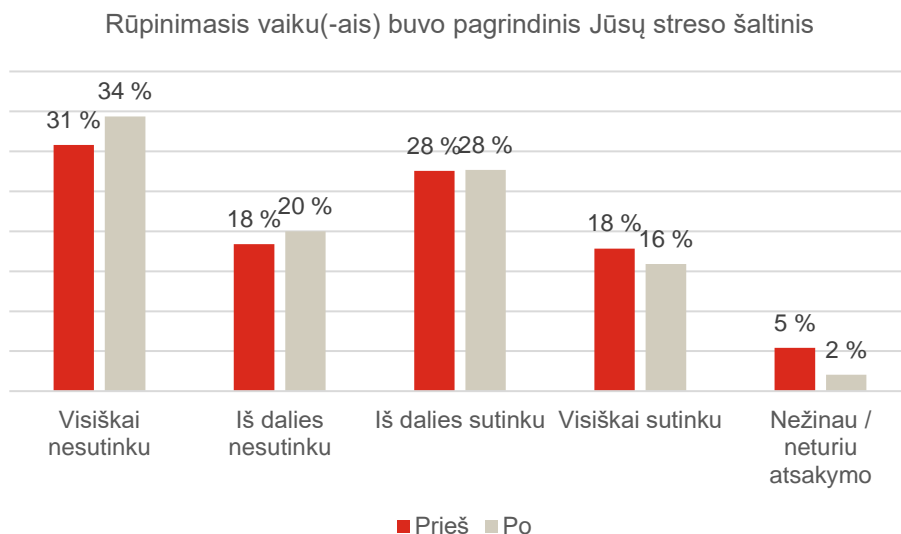
Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

Gelbėkit vaikus

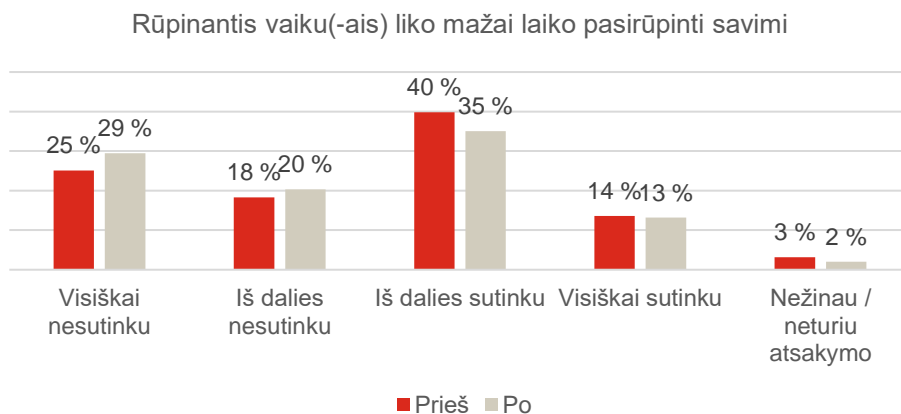
dydžio respondentų dalis nurodė iš dalies sutinkantys – po 28 % tiek programos pradžioje, tiek jai pasibaigus.

35 grafikas: respondentų požiūris į rūpinimąsi vaiku kaip galimą pagrindinį streso šaltinį (n=185; n=195)

- ✓ Apklausos respondentų atsakymai į klausimą, ar jie mano, jog rūpinimasis vaikais palieka jiems mažai laiko pasirūpinti savimi, pasiskirstė gana vienodai. Dauguma respondentų iš dalies sutiko, jog laiko lieka mažai: prieš programą tokie atsakymai sudarė 40 %, o po jos – 35 %. Visgi nemaža dalis, priešingai, visiškai nesutiko – atitinkamai 25 % ir 29 %.

36 grafikas: respondentų požiūris į laiko rūpinimuisi savimi stoką (n=191; n=197)

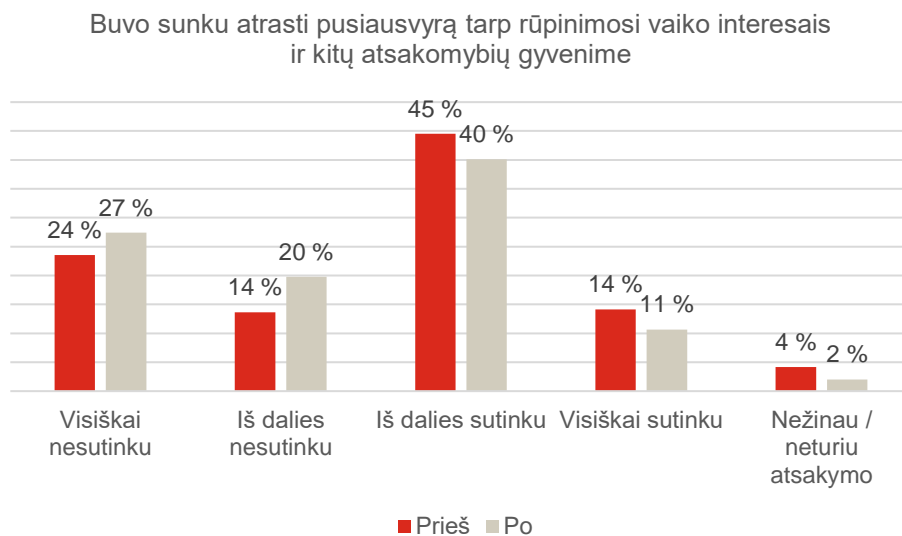
- ✓ Panašius požiūrio skirtumus parodė ir klausimas apie pusiausvyrą tarp rūpinimosi vaiku ir kitų respondentų atsakomybių. Dauguma programos dalyvių teigė iš dalies sutinką, kad pusiausvyrą atrasti

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

yra sunku (prieš programą – 45 %, po jos – 40 %), tačiau nemaža dalis teigė priešingai. Visiškai nesutinkančių respondentų atsakymai sudarė atitinkamai 24 % ir 27 %.

37 grafikas: respondentų požiūris į pusiausvyrą tarp rūpinimosi vaikų ir kitų atsakomybių gyvenime (n=191; n=197)

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai

2024 m. rugsėjis – Lietuva

Gelbėkit vaikus

Programos vertinimas

38 lentelė: respondentų programos vertinimas

Atsakymas	Bendra programa (n=196)	Įranga / mokymų vieta (n=194)	Knyga „Pozityvus auklėjimas kiekvienai dienai“ (n=194)	Užduotys (n=193)	Programos vadovas (-ė) (n=193)	Programos trukmė (n=192)
Labai nepatenkintas						
Nepatenkintas	2 %		1 %	2 %		3 %
Patenkintas	37 %	36 %	39 %	37 %	23 %	35 %
Labai patenkintas	61 %	64 %	60 %	61 %	77 %	63 %

Išvados

„Pozityvios tėvystės“ programos dalyvių apklausos duomenys rodo, jog tėvų požiūris ir elgesys pasikeitė daugumoje tirtų vaikų auklėjimo bei rūpinimosi jais sričių.

Tyrimo duomenys rodo tvirtą tėvų / globėjų neigiamą požiūrį į fizinių bausmių būtinumą. Tiek programos pradžioje, tiek pabaigoje absoliuti dauguma respondentų nurodė **nepritariantys minčiai, kad fizinės bausmės yra reikalingos** norint tinkamai išauklėti vaiką. Programos mokymuose pateikta medžiaga ir informacija padarė nežymų papildomą pokytį. Mokymams pasibaigus tik du respondentai nurodė visgi pritarią tam, jog fizinės bausmės turi būti naudojamos, dar keturi respondentai neturėjo tvirtos nuomonės. Bendrai šių respondentų atsakymai sudarė tik 3 % atsakymų.

Apklausa taip pat atskleidė dalies respondentų įsitikinimą, jog patys **tėvai sprendžia, ar fizinės bausmės turėtų būti naudojamos** jų šeimoje, ar ne. Visgi pažymėtina, jog mokymų pabaigoje 16 % daugiau respondentų nurodė, kad visiškai nepitaria tokiai nuostatai.

Nedidelė tyrimo dalyvių dalis laikėsi nuomonės, jog fizinės bausmės gali būti **paveikios** (jos privers vaiką paklusti), **pateisinamos** kai kuriais atvejais (jei vaikas elgiasi pavojingai) ir netgi **teigiamai paveikti vaiko elgesį** (vaikas neišleps). Pasibaigus programos mokymams buvo matyti aiškus pateiktųjų tokius atsakymus respondentų skaičiaus sumažėjimas (tarp 6 % ir 19 %). Tokia tendencija rodo, jog mokymuose pateikta informacija padarė įtaką jų nuostatoms.

Apklausos rezultatai taip pat išryškino programos dalyvių kiek palankesnę požiūrį į „lengvas“ fizines bausmes. Programos mokymų pradžioje kone visi respondentai nurodė, jog nė karto stipriai nemušė vaiko per pastarąsias 30 dienų, o absoliuti dauguma teigė nesudavę vaikui diržu ar kitu daiktu. Tačiau pastebimai mažesnė respondentų dalis teigė nepurtę vaiko, ranka nepliaukštelėję per sėdmenis, skruostą ar pakaušį, netempę už ausies, nepliaukštelėję per rankas ar kojas. Visgi mokymams pasibaigus padidėjo respondentų dalis, teigusią, jog nė karto nesiėmė minėtų „švelnesnių“ smurtinių drausminimo priemonių. Atsakymų dalis padidėjo 7 – 13 %. Galima teigti, jog programos mokymų metu pateikta informacija ir patarimai padėjo dalyviams suvokti, kad jokios **fizinės drausminimo priemonės** negali būti laikomos „lengvesnėmis“ ar „švelnesnėmis“, nes visos jos yra laikomos smurtu ir turi itin žalingų pasekmių vaiko gerovei.

Apklausa taip pat atskleidė tai, jog skiriasi respondentų požiūris į fizinio bei emocinio smurto apraiškas vaikų auklėjime. Programos pradžioje nepritariančių fizinio smurto naudojimo būtinumui dalyvių dalis buvo daugiau nei dešimtdaliu didesnė nei tų, kurie **nepritare emocinio smurto naudojimo būtinumui**. Panaši ar kiek mažesnė dalis respondentų nurodė nė karto per pastarąsias 30 dienų neiškeikę vaiko ar nepagąsdinę, jog išvarys iš namų. Žymiai mažesnė dalis respondentų teigė nė karto nepavadinę vaiko tinginiu ar panašiu žodžiu ar nepagąsdinę, jog suduos. Mokymams pasibaigus respondentų atsakymai pakito į teigiamą pusę. Bendrai sutinkančių, jog emocinis smurtas nėra tinkama ar būtina auklėjimo priemonė, dalis padidėjo iki 96 %. Padaugėjo ir respondentų, teigusią, jog nė karto per pastarąsias 30 dienų nesiėmė minėtų drausminimo priemonių, pagrįstų emociniu smurtu. Tokių atsakymų padaugėjo 7 – 18 %.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

Dera išskirti respondentų atsakymus į klausimą, kaip dažnai jie **apprėkė vaiką**. Programos pabaigoje 18 % padaugėjo respondentų, teigusiu, jog per pastarąsias 30 dienų nė karto neapprėkė vaiko. Apklausos metu dalyvių nebuvo papildomai klausama kokiomis aplinkybėmis jie rėkia ant vaiko, todėl lieka neaišku, ar rėkimas respondentų yra naudojamas tikslingai, ar, kas greičiausiai labiau tikėtina, dėl nuovargio, prastos psichologinės būsenos ar panašių veiksnių. Nors reikšminga respondentų dalis programos mokymams pasibaigus nurodė, jog bent kartą emociškai smurtavo prieš savo vaiką, galima teigti, jog mokymų metu suteikta informacija ir patarimai padarė teigiamą poveikį dalyvių suvokimui apie nefizinių drausminimo priemonių daromą žalą.

Apklausos metu taip pat buvo siekiama įvertinti programos mokymų dalyvių **konfliktų** su vaikais **valdymo įgūdžius** bei gebėjimą **aiškiai komunikuoti** savo **lūkesčius**. Prieš mokymus dauguma tėvų / globėjų teigė, kad per pastarąsias 30 dienų beveik visada / visada arba dažniausiai išklausė vaiko nuomonę, kai dėl ko nors su juo nesutarė, paaiškino vaikui, kodėl jo elgesys buvo netinkamas bei aiškiai ir paprastai paaiškino savo lūkesčius. Kiek mažesnė dalyvių dalis nurodė, jog beveik visada / visada arba dažniausiai atsižvelgė į vaiko raidos ypatumus, vertindami jo netinkamą elgesį. Po programos mokymų respondentų atsakymai pasikeitė į teigiamą pusę: minėtų atsakymų padaugėjo 2 – 18 %. Didžiausias teigiamas pokytis pastebėtas dalyviams vertinant vaiko raidos ypatumų galimą įtaką netinkamam vaiko elgesiui. Bendrai galima teigti, jog mokymai padarė teigiamą postūmį ir padėjo jų dalyviams dar geriau suvokti, kad tinkamas konfliktų valdymas ir komunikavimas vaikui suprantama kalba yra itin svarbu norint užtikrinti empatišką ir pagarbų ryšį su vaiku.

Apklausos klausimai apie skiriamą vaikui dėmesį išryškino tai, kad ne visi dalyviai skiria jo pakankamai. Nors didžioji dalis respondentų prieš dalyvavimą programos mokymuose nurodė, jog per pastarąsias 30 dienų beveik visada / visada arba dažniausiai pastebėdavo vaiko pastangas ir jį pagirdavo bei pasakydavo vaikui vertinantys jo pagalbą, tik pusė dalyvių teigė skirdavę vaikui individualaus laiko. Mokymų metu suteikta informacija dalyvių elgesį pakeitė. Minėtų atsakymų padaugėjo atitinkamai 10 %, 13 % bei 14 %. Žinoma, ši apklausa negali įvertinti visų faktorių, lemiančių tėvų / globėjų elgesį, ypač tų, kurie lemia vaikui skiriamo **individualaus dėmesio stoką**, pavyzdžiui, didelio darbo krūvio, nuovargio, atsakomybių, psichologinių iššūkių ir kt. Negalima vienareikšmiškai tvirtinti, kad tėvai / globėjai sąmoningai pasirenka neskirti vaikui pakankamai dėmesio bei laiko. Todėl ši apklausa negali išsamiai įvertinti šio aspekto. Visgi galima daryti išvadą, jog mokymų medžiaga padėjo jų dalyviams dar geriau suprasti, kad skiriamas vaikui laikas bei dėmesys yra labai svarbus formuojant vaiko pasitikėjimą savimi, teigiamą savivertę bei kuriant artimesnį tarpusavio ryšį.

Dauguma apklausos respondentų nurodė, kad šeimoje laikosi tam tikrų susitarimų, kuriuos priėmė kartu su vaikais. Visgi dalyvių atsakymai rodo, jog praktiškai **įgyvendinti susitarimus nėra paprasta**. Prieš programos mokymus dauguma respondentų nurodė, jog jie tik kartais aptaria priimtus susitarimus su vaikus ir išklauso jų nuomonę ir šeimos nariams tik kartais pavyksta iki galo laikytis susitarimų. Po mokymų respondentų atsakymai pakito. Dauguma jų teigė dažniausiai aptarią susitarimus. Mažesnė nei mokymų pradžioje dalis teigė, kad šeimos nariams tik kartais pavyksta laikytis susitarimų. Respondentų atsakymai ir jų kitimas rodo tiek programos mokymų poveikumą, tiek ir bendrą tėvų / globėjų supratimą, jog susitarimai namuose yra naudingi, nes sukuria aiškias ribas ir tvarką, ugdo vaikų atsakomybę, mažina konfliktų galimybę bei skatina savitarpio pagarbą.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

Apklausos metu taip pat buvo siekiama įvertinti tėvų / globėjų emocinę būklę bei vaikų auklėjimo iššūkių įtaką. Dauguma respondentų teigė, jog jiems nėra sunku suteikti vaikui reikalingą emocinę paramą. Tai rodo, jog tėvai / globėjai yra **emociškai pasiekiami savo vaikams**, kas yra svarbu vaiko socialinei – emocinei raidai bei jo gebėjimui susidoroti su gyvenimo iššūkiais. Taip pat dauguma respondentų iš dalies pritarė tam, jog rūpinimasis savo vaiku kartais atėmė daugiau laiko ir jėgų, nei jie galėjo skirti. Tokie respondentų atsakymai gali rodyti jų pervargimą arba tai, kad jų galimybės skirti vaikui laiko yra ribotos, o tai gali neigiamai paveikti jų savijautą. Dauguma programos dalyvių taipogi nurodė nerimaujantį dėl to, ar pakankamai stengiasi dėl savo vaiko gerovės. Tai rodo tam tikrą abejojimą savo, kaip tėvo, kompetencija, kas gali būti susiję su visuomenės arba asmeniniais lūkesčiais. Įdomu tai, kad dažniausiai respondentai visiškai nesutiko su tuo, jog rūpinimasis vaiku yra pagrindinis jų streso šaltinis, tačiau nurodė, kad rūpinantis vaiku liko mažai laiko pasirūpinti savimi. Panašaus dydžio respondentų dalis iš dalies sutiko, jog sunku atrasti pusiausvyrą tarp vaiko interesų ir kitų kasdienių atsakomybių. Šie atsakymai rodo, kad rūpinimasis vaiku kelia nemažai iššūkių, tačiau tėvai / globėjai galimai priima juos kaip neišvengiamus ir nesieja patiriamo streso su vaiko priežiūra.

Apibendrinant galima teigti, jog didžioji dauguma dalyvių pripažino nesmurtinių vaikų auklėjimo ir drausminimo priemonių naudą bei būtinybę ir tik nedidelė dalyvių mažuma išlaikė priešingą požiūrį. Mokymuose suteikta informacija padėjo dalyviams geriau suvokti ilgalaikes fizinio ir emocinio smurto pasekmes vaikams, tėvų ir vaikų ryšio bei pozityvių konfliktų valdymo įgūdžių svarbą.

Pozityvios tėvystės programa: dalyvių apklausos rezultatai 2024 m. rugsėjis – Lietuva

Priedai

I priedas: respondentų pasiskirstymas pagal savivaldybę (n=204)

Savivaldybė	Respondentų dalis
Anykščių rajono savivaldybė	5 %
Ignalinos rajono savivaldybė	14 %
Jonavos rajono savivaldybė	13 %
Kaišiadorių rajono savivaldybė	2 %
Kauno rajono savivaldybė	6 %
Klaipėdos miesto savivaldybė	3 %
Pakruojo rajono savivaldybė	7 %
Panevėžio miesto savivaldybė	9 %
Pasvalio rajono savivaldybė	3 %
Radviliškio rajono savivaldybė	6 %
Šakių rajono savivaldybė	6 %
Šilalės rajono savivaldybė	7 %
Tauragės rajono savivaldybė	5 %
Telšių rajono savivaldybė	3 %
Vilniaus miesto savivaldybė	1 %
Vilniaus rajono savivaldybė	7 %

II priedas: respondentų pasiskirstymas pagal amžiaus grupę (n=199)

Amžiaus grupė	Respondentų dalis
16-17 m.	1 %
18-24 m.	4 %
25-44 m.	73 %
45-64 m.	21 %
≥ 65 m.	1 %